

OOSTERSE FILOSOFIE

EEN HOORCOLLEGE OVER DE
WIJSGERIGE TRADITIES UIT
INDIA, CHINA, TIBET EN JAPAN

door verschillende sprekers verbonden
aan de stichting Filosofie Oost-West

Inhoudsopgave

College 1. Hindoeïsme in India, door Bruno Nagel	3
College 2. Boeddhisme in India, door Bruno Nagel	3
College 3. Moderne filosofie in India, door Victor van Bijlert	4
College 4. Confucianisme in China door Burchard Jan Mansvelt Beck	5
College 5. Taoïsme in China, door René Ransdorp	6
College 6. (Zen) Boeddhisme in China en Japan, door Jan Bor	6
College 7. Modern boeddhisme door André van der Braak	7
College 8. Tibetaans boeddhisme door Han de Wit	8
College 9. Moderne filosofie in China door Henk Schulte Nordholt	8
College 10. Vergelijkende filosofie Oost-West door Hein van Dongen	9

STICHTING FILOSOFIE OOST-WEST

De stichting Filosofie Oost-West (FOW) biedt een uiteenlopend programma van lezingen aan, bedoeld voor mensen die zich breed willen verdiepen in filosofische, spirituele en religieuze tradities wereldwijd en de vertaalslag willen maken naar het dagelijks leven. Filosofie heeft namelijk naast de intellectuele een sterk praktische waarde: de existentiële vragen vormen een belangrijk aandachtspunt. Deze beide waarden - van zowel de westerse als de oosterse filosofie - poogt de FOW te verenigen. Het corps van vaste en gastdocenten bestaat uit meer dan vijftig Nederlandse en Vlaamse geleerden en wetenschappers die zijn gespecialiseerd in voor FOW relevante disciplines.

Kijk voor meer informatie: www.filosofie-oostwest.nl

RODE HOED

De Rode Hoed is een debat- en congrescentrum gevestigd aan de Keizersgracht in het centrum van Amsterdam. Deze historische schuilkerk is een veelzijdige locatie waar debatten, lezingen, concerten maar ook congressen en workshops plaats vinden.

Kijk voor meer informatie op www.rodehoed.nl

Synopsis van het hoorcollege OOSTERSE FILOSOFIE

College 1. Hindoeïsme in India, door Bruno Nagel

In dit college maken we kennis met het begin van de Indiase filosofie in de oude Upanishaden van de Veda, en met enkele grondthema's van de filosofie van het hindoeïsme. Doorgaans beschouwt men de oude Upanishaden (rond de 7e eeuw voor Chr.) als het begin van de Indiase filosofie. In deze meditatieve wijsheid teksten vinden we voor het eerst de notities van karma en reïncarnatie, maar ook het idee dat een mens zich daarvan kan bevrijden door meditatief inzicht in de ware aard van zichzelf en de werkelijkheid. Bevrijdend inzicht heeft allereerst betrekking op het 'Zelf' (âtman), dat niet onderworpen is aan de vergankelijkheid. Over de verhouding van het 'Zelf' tot het geheel van de werkelijkheid wordt in de filosofische richtingen van het hindoeïsme verschillend gedacht. Omdat het bevrijdingsperspectief vooral iets is voor onthechte wereldverzakkers (sannyâsins), rijst de vraag hoe mensen bevrijding kunnen vinden die in de wereld handelen volgens de normen van familie, kaste en stand. Daarover gaat een tekst die tot in de moderne tijd voor veel hindoes van grote betekenis is: de Bhagavad Gita.

Aanbevolen literatuur

Algemeen over Indiase filosofie

Bor, J., Petersma, E. & Kingma, J. (Red.). (1995). *De verbeelding van het denken*. Amsterdam: Contact

Bor, J. & Leeuw, K. van der (Red.). (2008). *25 Eeuwen oosterse filosofie. Teksten*. Amsterdam: Boom

Bor, J. (2011). *Een (nieuwe) geschiedenis van de filosofie*. 4e dr., Amsterdam: Bert Bakker, p.45-72

Dijkstra, M. (2008). *Oosterse filosofie in een notendop*. Amsterdam: Bert Bakker

Nagel, B. (2008). India. In J. Bor & K. van der Leeuw (Red.). *25 Eeuwen oosterse filosofie* (pp. 27-40, 50-63, 69-75, 89-93, 113-117, 147-161). Amsterdam: Boom

Nagel, B. (2010). Indiase filosofie, in: Rappard, H.van & Leezenberg, M. (red.). *Wereldfilosofie. Wijsgerig denken in verschillende culturen*. Amsterdam: Bert Bakker, p. 61vv.

Over de filosofie van het hindoeïsme

Bäumer, B. (1997). *Upanishaden. Die Heiligen Schriften Indiens Meditieren*. München: Kösel Verlag

Beth, A. (1977). *Vier Upanisaden. Vertaald uit het Sanskrit en ingeleid*. Amsterdam: Meulenhoff

Callewaert, W. (1996). *India – betoverende verscheidenheid*. Leuven: Davidsfonds

Frauwallner, E. (1953). *Geschichte der indischen Philosophie*, Bd.1. Salzburg: Otto Müller

Kloppenborg, R., e.a. (1997). *De Bhagavadgîtâ. Sanskrit tekst met vertaling, noten en inleiding*. Utrecht: Faculteit der Godgeleerdheid

Nagel, B. (2000). *Toegang tot het Zelf. Van de oude Upanishaden tot Shankara*. In D. Tiemersma (Red.). *Advaita Vedanta. De vraag naar het Zelf zijn*. Symposium (pp. 15-35). Leusden. Advaita Centrum

Nugteren, A. (2005). *Hindoeïsme. Heden en verleden*. 2e dr., Antwerpen/Apeldoorn: Garant

Staes, G. & Callewaert, W. (2001). *Bhagavad Gîtâ. Het heilig boek van de hindoes*. Leuven: Davidsfonds

Tiemersma, D. (Red.). (2000). *Advaita Vedanta. De vraag naar het zelf-zijn*, Symposium 2000. Leusden: Advaita Centrum

Tiemersma, D. (Red.). (2004). *De elf grote Upanishaden. Tekst en toelichting*. Leusden: Advaita Centrum

Vledder, W. H. van (2000). *Het mysterie van het Zelf. De voornaamste Upanishaden ingeleid, vertaald en van commentaar voorzien*. Deventer: Ankh-Hermes

College 2. Boeddhisme in India, door Bruno Nagel

In dit college worden de eigen grondthema's van het boeddhistische denken in India besproken. Ook komen enkele voorbeelden van het zelfkritisch vermogen van het Indiase boeddhisme aan de orde. In het Indiase boeddhisme worden traditioneel heel andere accenten gelegd dan in het hindoeïstische denken. Bij de Boeddha (rond 5e eeuw v.Chr.) en zijn volgelingen leeft een sterk besef dat de ervaring van bevrijding onuitsprekelijk is. De boeddhistische verkondiging en filosofie leggen zich daarom toe op 'wijsheid' als bewustwording van de illusies die een mens onvrij maken. Drie aspecten van de menselijke bestaanserva-

ring: lijden (duhkha), vergankelijkheid en 'niet-zelf' worden daarbij onderstreept en verhelderd. Op basis daarvan ontstonden, met name in de kringen van boeddhistische monniken, allerlei systemen om de vergankelijkheid in kaart te brengen.

De grote boeddhistische denker Nāgārjuna kritiseert in zijn leer van de 'leegte' deze theorieën als pogingen om een vals houvast te creëren. Verder zien we in India het boeddhisme van het z.g. 'Grote Voertuig' ontstaan dat, in tegenstelling tot het oudere boeddhisme, sterkere accenten legt op de rol van compassie en op de mogelijkheden om als leek in de wereld tot bevrijding te komen.

Aanbevolen literatuur

Over de filosofie van het boeddhisme

Breet, J. de & Janssen, R. (Vert.). (2007). *Aldus sprak de Boeddha. Bloemlezing uit de Pali-Canon*. Rotterdam: Asoka

Dijk, A. (1999). *Over (de) verlichting. Een inleiding tot het boeddhisme voor humanistisch geïnspireerde mensen*. Leende: Damon

Kalupahana, D. J. (1992). *A history of Buddhist philosophy. Continuities and discontinuities*. Honolulu: University of Hawaii Press

Maex, E. (2005). *Een kleine inleiding in het boeddhisme*. Tiel: Lannoo

Wit, Anton de & van der Velde, Paul (red.) (2009). *Bronnenboek Boeddhisme*. Tiel: Lannoo

Zotz, V. (1996). *Geschichte der buddhistischen Philosophie*. Reinbek: Rowohlt

Biografie Bruno Nagel

Dr. Bruno Nagel studeerde filosofie, theologie en godsdienstwetenschappen in Zwolle en Nijmegen en Indo-Iraanse talen en culturen te Utrecht. Hij was tot 2000 docent vergelijkende wijsbegeerte aan de Universiteit van Amsterdam. Hij promoveerde op de Indiase wijsgeer Abhinavagupta en schreef artikelen over hindoeïstische en boeddhistische wijsbegeerte. Ook publiceerde hij over Meister Eckhart, onder meer in verhouding tot het zenboeddhisme, en over Schopenhauers relatie tot het oosterse denken. Hij was verantwoordelijk voor het deel "India" uit het standaardwerk *25 Eeuwen Oosterse Filosofie* (red. Jan Bor en Karel van der Leeuw, 2003). In het boek 'Wereldfilosofie' (red. Hans van Rappard en Michiel Leezenberg, 2010) schreef hij de hoofdstukken over Indiase filosofie, en over Schopenhauer en het Indiase denken. Zijn aandacht gaat vooral uit naar het grensgebied van filosofie en spiritualiteit.

College 3. Moderne filosofie in India, door Victor van Bijlert

Dit college laat zien hoe in India sinds de negentiende eeuw de leer van de Upanishads en de Bhagavad Gita als inspiratiebronnen voor bevrijdingstheologie en nationale ideologieën zijn gaan werken. De moderne Indiase filosofie begint in de vroege negentiende eeuw met het denken en het sociale werk van Rammohun Roy (1772-1833). Roy was de eerste die in de leer van de Upanishads, kortweg de Vedanta, een moderniseringsideologie herkende. Rammohun gaf de aanzet tot een Indiase filosofische-religieuze modernisering die tot op de dag van vandaag doorwerkt.

In dit college zullen we hoofdlijnen van Rammohun's denken doortrekken naar de recente tijd. Hierbij zullen we zien hoe het moderne Indiase nationalisme en het moderne levensgevoel in laatste instantie mede is bepaald door de trends die Rammohun gezet heeft.

We kijken in dit college naar invloedrijke mystici, denkers en activisten zoals Sri Ramakrishna (1836-1886), Swami Vivekananda (1863-1902), Rabindranath Tagore (1861-1941) en Mahatma Gandhi (1869-1948). Al deze figuren hebben gemeen dat ze zich in hun ethiek en sociaal-politiek activisme mede lieten inspireren door moderniserende herinterpretatie van de Upanishads en de Bhagavad Gita. Een van de conclusies die we kunnen trekken is dat de Indiase moderniteit zeer eigen inheemse wortels heeft en geen kopie is van Westerse voorbeelden.

Aanbevolen literatuur

Bijlert, van V.A. 1996. 'Sanskrit and Hindu National Identity in Nineteenth Century Bengal', in: Jan E.M.Houben ed. *Ideology and Status of Sanskrit: Contributions to the History of the Sanskrit Language*. Leiden: E.J.Brill. Pp.347-368.

Brown, Judith M. 1991. *Gandhi: Prisoner of Hope*. New Haven and London: Yale University Press.

Brahmo Dharma. Translated by Sarkar, H. in 1928 as Secretary, Brahmo Centenary Committee, Reprinted with a foreword, November 1992. Calcutta: Sadharan Brahmo Samaj.

Gospel of Sri Ramakrishna, Translated into English with an Introduction by Swami Nikhilananda. 1977. New York: Ramakrishna-Vivekananda Center, Sixth Printing.

Heehs, P., 1993. *The Bomb in Bengal: The Rise of Revolutionary Terrorism in India, 1900-1910*. Delhi: Oxford University Press.

Kopf, D., 1979. *The Brahmo Samaj and the Shaping of the Modern Indian Mind*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Kripalani, K., 1980. *Rabindranath Tagore, A Biography*. 2nd edition. Calcutta: Visva-Bharati.

Raychaudhuri, T., 1988. *Europe Reconsidered, Perceptions of the West in Nineteenth Century Bengal*. Delhi: Oxford University Press.

Biografie Victor van Bijlert

Dr. Victor van Bijlert rondde in 1987 zijn studie Indologie in Leiden af met een dissertatie over boeddhistische kennisleer en logica. Betrokken bij hindoes in Nederland, o.a. als coördinator van ontmoetings- onderwijsprojecten hindoeïsme-christendom. Docent Sanskrit, Indiase filosofie, Bengaals en moderne geschiedenis van India tot 2000. Ook vertaler van Bengaalse poëzie in het Nederlands. Veelvuldige onderzoeksreizen naar India, Bangladesh en de VS. Van 2000-2003 visiting professor in Calcutta, aan het Indian Institute of Management en het National Institute of Human Development, met als leer- en onderzoeksopdracht: Indiase waarden voor management. Sinds 2007 universitair docent Indiase religies en Sanskrit aan de VU, Amsterdam.

College 4. Confucianisme in China, door Burchard Jan Mansvelt Beck

Confucianisme is de westerse term voor wat (niet geheel terecht) doorgaat voor de belangrijkste filosofische stroming in het Chinese keizerrijk. Het is sinds de 17e eeuw bekend in Europa, en aanvankelijk bejubeld als seculiere variant van religieus denken. Later is in het Westen de belangstelling voor dit gedachtegoed verminderd ten faveure van vooral taoïsme. In China zelf gebeurde iets dergelijks na de afschaffing van de staatsexamens in 1906, de ruggengraat van zowel het keizerrijk als het confucianisme. In de afgelopen tien, vijftien jaar is de Chinese overheid in Peking - aanvankelijk besmuikt maar later openhartig – begonnen te pleiten voor een terugkeer naar wat heet de waarden bepleit door Confucius (nooit: “confucianisme”, een term die in het Chinees niet bestaat). Daarmee is ook in het Westen de aandacht voor deze stroming weer gegroeid.

Wat is de inhoud van deze evenzeer geprezen als verguisde manier van denken? Wat maakt deze leer zo aantrekkelijk voor machthebbers, zowel keizers als secretarissen-generaal van de Communistische Partij?

Aanbevolen literatuur

Leeuw, Karel L. van der (2006). *Confucianisme: een inleiding in de leer van Confucius*. Ambo | Anthos

Leeuw, Karel L. van der (2008). *Mencius: inleiding, vertaling en commentaar*. Damon bv

Defoort, C. en Standaert, N., (2006). *Hemel en aarde verenigen zich door rituelen: een bloemlezing uit het werk van de Chinese wijsgeer Xunzi*. Pelckmans

Defoort, C. en Standaert, N., (2009). *Tien stellingen tegen Confucius: het pleidooi van de Chinese wijsgeer Mozi*. Klement

Schipper, Kristofer (2014). *Confucius: de gesprekken*. Atlas Contact

N.b. Confucius en Mencius zijn ook beschikbaar in de Engelse vertalingen van D.C. Lau in serie Penguin Classics.

Biografie Burchard Jan Mansvelt Beck

Dr. Burchard Jan Mansvelt Beck studeerde Chinees in Leiden (1965 - 1973) en was daarna wetenschappelijk medewerker aan het Sinologisch Instituut aldaar voor Klassiek Chinees, Oude Geschiedenis en Klassieke Cultuur en Filosofie, in het bijzonder Confucianisme (1973 - 2004).

College 5. Taoïsme in China, door René Ransdorp

Een van de redenen waarom de taoïstische filosofie ook door een westerling inderdaad als filosofie en niet als een esoterische leer beschouwd kan worden, is dat de grote filosofische vragen die Immanuel Kant formuleerde, daarin gemakkelijk terug te vinden zijn:

1) Wat kan ik weten? 2) Wat moet ik doen? 3) Wat mag ik hopen? 4) Wat is de mens? Het taoïstisch equivalent van dit viertal vragen zal in de lezing worden toegelicht aan de hand van de geschriften van de grondleggers van de taoïstische filosofie, Lao Zi en Zhuang Zi. Dat hun antwoorden op deze vragen sterk afwijken van de ons bekende, kan verwondering wekken. Maar was volgens Plato niet juist de verwondering de passie van de filosofie?

Aanbevolen literatuur

Vertalingen van de Daodejing

Henricks, R., Lao-Tzu (1989). *Te-Tao Ching, A new translation based on the recently discovered Ma-wang-tui texts*. New York: Ballantine, 1989.

Duyvendak, J.J.L. Tau-Te Tsjing (1980). *Het boek van Weg en Deugd*. Amsterdam: Uitgeverij De Driehoek

Wang Keping (1998). *The Classic of the Dao, a new investigation*. Beijing: Foreign Languages Press

Ames, Roger T. and Hall, David L. (2003). *Daodejing, a philosophical translation*. New York: Ballantine

Schipper, K. Lao Zi (2010). *Het Boek van de Tao*. Amsterdam-Antwerpen: Uitgeverij Augustus,

Vertalingen van de Zhuangzi

Schipper, K. (2007). *Zhuang Zi, de volledige geschriften*. Amsterdam-Antwerpen: Uitgeverij Augustus

Watson, B. (1968). *The Complete Works of Chuang Tzu*. New York: Columbia University Press

Nederlandstalige literatuur over de taoïstische filosofie

Martelaere, Patricia De (2006). *Taoïsme, de weg om niet te volgen*. Amsterdam: Ambo

Ransdorp, René (2013). *Zwervend met Zhuang Zi - wegwijs in de taoïstische filosofie*. Budel: Damon

Biografie René Ransdorp

Dr. René Ransdorp studeerde filosofie en Chinees in Leuven. Tot 1999 doceerde hij hedendaagse westerse filosofie in het hoger onderwijs in Amsterdam. Sindsdien verzorgt hij programma's Chinese filosofie aan verschillende universiteiten, hogescholen en culturele instellingen in Nederland. In 2005 promoveerde hij te Leuven op een proefschrift over de filosofie van Zhuang Zi. In 2007 verscheen bij uitgeverij Damon zijn boek *Zwervend met Zhuang Zi – wegwijs in de taoïstische filosofie*.

De activiteiten van René Ransdorp voor FOW zijn talrijk. Hij gaf vele FOW-zaterdaglezingen over de daoïst Zhuangzi - waaronder ook over de connectie van Martin Buber met Zhuangzi (samen met dr. Marcel Poorthuis), was nauw betrokken bij een drietal coproducties van FOW met de ISVW: 'De praxis van het geluk: levenskunst Oost en West', 'China: wat is de Weg?' en 'Zen en Filosofie', begeleidt leesgroepen Laozi in Amersfoort, Groningen en 's-Hertogenbosch en verzorgt een lezing in het kader van de leergang 'Leven en denken in China', georganiseerd door FOW, o.a. voorjaar 2011 bij Campus Den Haag Universiteit Leiden.

College 6. (Zen) Boeddhisme in China en Japan, door Jan Bor

Het hoorcollege over zen is geen lezing in de gebruikelijke zin van het woord. Hij gaat in op zijn persoonlijke zoektocht die hem richting Japan dreef om er de zen te doen. Op en neer reizend oefende hij een kleine tien jaar in Londen. De zoektocht heeft hem geleerd dat het uiteindelijk om het persoonlijke gaat. In zen-taal: alvorens te denken over goed en kwaad, wat is jouw oorspronkelijke gelaat? Wie ben jij in oorspronkelijke zin? Volgens dr. Jan Bor kan dat niet benoemd worden; zodra je denkt, verstrik je jezelf in tegenstellingen. Wél kan je er omheen denken, in een hoogst persoonlijke zin. Hij neemt daarbij afscheid van de zen zoals deze feitelijk reilt en zeilt: een rituele zen, waarin de leerling afhankelijk van de meester is en de meester van de leerling.

Dr. Jan Bor adviseert dan ook: je zo snel mogelijk van die afhankelijkheid bevrijden!

Aanbevolen literatuur

- Bor, J. en Petersma, E. (1995, 2014 herziene uitgave). *De verbeelding van het denken. Geschiedenis van de westerse en oosterse filosofie*. Atlas Contact
- Bor, J. en Leeuw, K. van der, (2003). *25 Eeuwen oosterse filosofie. Teksten / toelichtingen*. Uitgeverij Boom
- Bor, J. (2005). *Op de grens van het denken. De filosofie van het onzegbare*. Uitgeverij Bert Bakker
- Bor, J. (2009). *Filosofie in een notendop*. Uitgeverij Bert Bakker
- Bor, J., Lathouwers, T. en Ramaker L., (2010). *De moed tot het onmogelijke. Kierkegaard en Zen*. Uitgeverij Asoka
- Bor, J. (2011). *Een nieuwe geschiedenis van het denken*. Uitgeverij Bert Bakker
- Bor, J. (2012). *Wat is wijsheid?*. Uitgeverij Bert Bakker

Biografie Jan Bor

Dr. Jan Bor is filosoof en publicist. Hij studeerde sociale wetenschappen en filosofie in Amsterdam (UvA) en promoveerde in Leiden (UL) op een studie over Henri Bergson. Hij bedacht, initieerde en redigeerde een aantal Nederlandstalige boeken op het gebied van filosofie, waaronder 25 eeuwen westerse filosofie, 25 eeuwen oosterse filosofie en de bestseller *De verbeelding van het denken*: geïllustreerde geschiedenis van de westerse en oosterse filosofie. Hij beoefende vele jaren zen in Japan en Engeland. Met Alexander Oey maakte hij een aantal films voor de Boeddhistische Omroep.

Jan Bor is vice-voorzitter van de Programmaraad van FOW. Hij verzorgt een lezing in het kader van de leergang 'Leven en denken in China', die voorjaar 2011 voor het eerst door FOW werd georganiseerd bij Campus Den Haag Universiteit Leiden, waarbij hij ook als moderator fungeerde.

College 7. Modern boeddhisme, door André van der Braak

Volgens velen is tegenwoordig, dankzij de ontmoeting van het Aziatische boeddhisme met het westerse denken, naast de drie traditionele boeddhistische voertuigen (theravada, mahayana en vajrayana), een modern boeddhisme voertuig aan het ontstaan dat ook wel wordt aangeduid als navayana: het nieuwe voertuig. Voor denkers als Thich Nhat Hanh en Bernie Glassman kenmerkt dit moderne boeddhistische voertuig zich vooral door maatschappelijke betrokkenheid (socially engaged buddhism). Anderen, zoals Stephen Batchelor, bepleiten een westers boeddhisme zonder de doctrines van karma en wedergeboorte. In het moderne China wordt het nieuwe boeddhisme vooral als een humanistisch boeddhisme gezien.

Prof. dr. André van der Braak behandelt in deze lezing de verschillende opvattingen over dit modern boeddhisme en gaat in op de vraag: wat heeft het modern boeddhisme ons te bieden?

Aanbevolen literatuur

- Paul van der Velde, *De Boeddha in het tuincentrum*. Meinema, 2013.
- Sally B. King, *Socially Engaged Buddhism*. University of Hawaii Press, 2009
- Bernie Glassman, *Bearing Witness: A Zen Master's Lessons in Making Peace*. Harmony/Bell Tower, 1999
- Thich Nhat Hanh, *Being Peace*. Parallax Press, 2005
- Hsing Yun, *Humanistic Buddhism: A Blueprint for Life*. Buddhist Light Publishing, 2008.
- Braak, A. van der (2003). *Enlightenment Blues: My Years with an American Guru*. New York: Monkfish Publishing
- Braak, A. van der (2004). *Hoe men wordt, wat men is. Zelfvervolmaking, zelfoverwinning en zelfvergetelheid bij Nietzsche*. Budel: Damon
- Braak, A. van der (2006). *Goeroes en charisma: het riskante pad van leraar en leerling*. Haarlem: Altamira Becht
- Braak, A. van der (2008). *Het religieuze na de religie; filosoferen over ervaring en geloof*. Kampen: Ten Have
- Braak, A. van der, Velde, P. van der, en Wijngaards, A. (2011). *Buddhist Transformations*. Münster, LIT Verlag
- Braak, A. van der (2011). *Nietzsche and Zen, Self-overcoming without a Self*. Lanham, MD: Lexington Books

Biografie André van der Braak

Prof. dr. André van der Braak studeerde klinische psychologie en vergelijkende wijsbegeerte in Amsterdam. In 1986 studeerde hij af op Nietzsche en het boeddhisme. Van 1987 tot 1998 was hij intensief betrokken bij de leefgemeenschap van Amerikaans spiritueel leraar Andrew Cohen. Sinds 1998 beoefent hij zen. Hij promoveerde in juni 2004 aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Hij doceerde over Nietzsche en het christendom aan de UvA, geeft lezingen, en doceert filosofie aan het HOVO (VU Amsterdam). Najaar 2011

kwam zijn boek 'Nietzsche and Zen, Self-overcoming without a Self' (Lanham, MD: Lexington Books) uit. Eerder dat jaar verscheen 'Buddhist Transformations' (André van der Braak, Paul van der Velde en Aloys Wijngaards) bij Münster, LIT Verlag.

André van der Braak is per 1 januari 2012 benoemd tot bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit Amsterdam benoemd op Nicolaas Pierson-leerstoel voor Boeddhistische filosofie in dialoog met andere levensbeschouwelijke tradities.

André van der Braak is lid van de Programmaraad van FOW.

College 8. Tibetaans boeddhisme, door Han de Wit

Voor steeds meer westerlingen is het boeddhisme een levensvisie en een spirituele vorm van engagement die in belangrijke mate bepalen hoe zij in het actieve leven staan. Dat komt wellicht omdat de boeddhistische visie ingaat op vragen die juist in onze cultuur en in onze tijd opnieuw aan de orde zijn. Vragen over goed en kwaad, over levenswijsheid en verblinding, over levensvreugde en lijden, zoals deze zich aan ons opdringen in ons concrete, dagelijkse bestaan. De Boeddha was geen god, maar een mens zoals wij, die antwoorden zocht en vond op juist deze existentiële thema's van ons bestaan.

Aanbevolen literatuur

Chögyam Trungpa, *Je Gezonde Kern. Een boeddhistische benadering van psychologie*. Ten Have, 2006.

Sakyong Mipham, *Fundamentele Goedheid. het Shambhalaprincipe voor een betere wereld*. Ten Have, 2014

Wit, H. F. de, *De Verborgen bloei. Over de psychologische achtergronden van spiritualiteit*, Kampen, Ten Have, 2010, 2007.

Wit, H.F. de, *De Lotus en de Roos: boeddhisme in dialoog met psychologie, godsdienst en ethiek* (Ten Have,, 6e druk 2010). Dit boek, dat in het Frans, Duits en Spaans is vertaald, presenteert de boeddhistische visie en levenshouding in dialoog met westerse cultuur.

Wit, H.F. de, *Het open veld van de ervaring. De Boeddha over inzicht, compassie en levensgeluk* (2e druk, 2009).

Wit, H. F. de, *Wijsheid in Emotie* (Ten Have, 2013).

Wit, H.F. de, & Hopster, J. *Boeddhisme voor Denkers*, Ten Have 2014

Biografie Han de Wit

Dr. Han de Wit is dharmaleraar (acharya) in de traditie van het Shambhala-boeddhisme en bekend om de toegankelijke en speelse manier waarop hij de boeddhistische visie verwoordt in onze tijd. Hij was leerling van wijlen Chögyam Trungpa Rinpoche en thans van Sakyong Mipham Rinpoche.

Han de Wit verzorgde een groot aantal jaren het onderdeel 'Het boeddhisme, haar visie en beoefening'. Hij is nauw betrokken bij het Amsterdam Shambhala Meditation Center

College 9. Moderne filosofie in China, door Henk Schulte Nordholt

Bijzonder aandachtspunt van de Chinese filosofie is het cultiveren van de deugd. Van de eigen ziel, de familie, de samenleving, de kosmos. Dan is het ontstaan van de Datong – de Grote Harmonie – die al in het Boek der Riten wordt genoemd realiseerbaar. Deze focus heeft het denken in China een praktijk gericht karakter gegeven. De filosofie heeft zich niet zoals in het Westen 'losgemaakt' van het dagelijks leven, de filosofen waren tevens bestuurders van het rijk. In het moderne China is deze gedachte nog springlevend, ook al hangt het huidige regime in naam het Marxisme-Leninisme aan. In dit college wordt ingegaan op de vraag hoe de machthebbers van het land het oude ideaal van deugdzaam bestuur en een harmonieuze samenleving vorm geven.

Aanbevolen literatuur

Schipper, K. (2014), *Confucius: de gesprekken*. Atlas Contact

Bell, D.A. (2010), *China's New Confucianism: Politics and Everyday Life in a Changing Society*. Princeton University Press

Haar, B. ter (2010), *Het Hemels Mandaat - De geschiedenis van het Chinese Keizerrijk*. Amsterdam

Spence, J.D. (1990), *The search for Modern China*, New York

Jenner, W.J.F, *The Tyranny of History - The Roots of China's Crisis*, London, 1992

- Shaughnessy, E.L., *China* (vertaald in het Nederlands), Utrecht, 2009
- Leeuw, K. van der, *Het Chinese denken*, Den Haag, 1994
- Needham, J., *Science and Civilization in China*, Serie boeken gestart in 1954.
- Leonard, L.M., *Wat denkt China? - De nieuwe wereldorde volgens Chinees model*, Amsterdam, 2008
- Lin Yutang, *My country and my people*, Singapore 2001 [1935]
- Dikötter, F., *Mao's massamoord, De geschiedenis van China's grootste drama 1958-1962*, Spectrum, mei 2011
- Schulte Nordholt, H., *De Chinacode ontcijferd - economische grootmacht ja, wereldrijk nee*, Uitgeverij Byblos, 2006

Biografie Henk Schulte Nordholt

Drs. Hendrik Schulte Nordholt is sinoloog en publicist. Na zijn studie sinologie in Leiden werkte hij vanaf 1981 achtereenvolgens voor het Ministerie van Economische Zaken in Den Haag en de ABN Amro in Beijing en Taipei. In 1992 startte hij met twee partners het handelsbedrijf Hofung (nu: Hofung Technology), een in Peking gevestigde onderneming die zich toelegt op de verkoop van hoogwaardige technologie aan chemische bedrijven in China. Voorts is Hendrik Schulte Nordholt al twintig jaar actief als schrijver en spreker over China. Zijn meest recente boek is 'De Chinacode Ontcijferd; Economische Grootmacht Ja, Wereldrijk Nee'. Zijn expertise omvat geschiedenis, cultuur, economie en financiën. Niet als wetenschapper maar als iemand die kennis van deze onderwerpen weet te vervlechten met een jarenlange praktijkervaring van het zaken doen met Chinezen. Ook verzorgt hij een lezing in het kader van de leergang 'Leven en denken in China', georganiseerd door FOW.

College 10. Vergelijkende filosofie Oost-West, door Hein van Dongen

Moet je, om de filosofische ideeën uit de verschillende tradities te kunnen vergelijken, daar 'alles' van weten? Misschien - maar omdat dit bij mij niet het geval is, ga ik heel eenvoudige vragen stellen. Wat vergelijkt de comparatieve filosofie eigenlijk? Hoe doen we dat (met welke methoden)? Van waaruit doen we dat (vanuit welk perspectief) en vooral: waarom? Om met dat laatste te beginnen: contact met andere culturen wordt bepalend voor ons dagelijks leven. Niet alleen voor persoonlijke zingeving, maar ook om gemeenschappelijke problemen duurzaam aan te pakken. Denken over het leven (filosofie) zouden we dus niet alleen op een westerse wijze moeten doen. Het is tijd voor wereldfilosofie.

Aanbevolen literatuur

- Carus, P., *Het evangelie van Boeddha*, Deventer: A.E. Kluwer, z.j.
- Dongen, H. van, *Geen gemene maat – over incommensurabiliteit*, Leende: Damon 1999
- Jullien, F., *Vital Nourishment – departing from happiness*. New York: Zone 2007
- Kimmerle, H. & Schepen, R., *Filosofie van het verstaan – een dialoog Antwerpen*, Apeldoorn: Garant 2014
- Shigehisa Kuriyama, *The expressiveness of the body*, New York: Zone 1999
- Kwee Swan Liat, *Methods of comparative philosophy*, Scheveningen: Dorsman 1953
- Libbrecht, U., *Inleiding comparatieve filosofie – opzet en ontwikkeling van een comparatief model*, Assen: Van Gorcum 1995
- Rappard, H. van & Leezenberg, M. (red.): *Wereldfilosofie – wijsgerig denken in verschillende culturen*, Amsterdam: Bert Bakker 2010
- Whitehead, A.N., *The aims of education*, New York: Mentor Books 1941

Biografie Hein van Dongen

Dr. Hein van Dongen (1957) is filosoof. Hij promoveerde aan de Universiteit van Amsterdam op een proefschrift over de pluraliteit van maatstaven in de wetenschap en de samenleving (Geen gemene maat – over incommensurabiliteit). Sindsdien richt hij zich op de relatie tussen filosofie en architectuur en op een onderzoek naar esthetische ervaringen. Dit onderzoek richt zich op de vraag hoe esthetische ervaringen worden ondergaan en (onlosmakelijk daarmee verbonden) hoe er over gesproken wordt. Een boek over dit thema is in voorbereiding.

Daarnaast is hij o.m. docent aan verschillende onderwijsinstellingen, voorzitter van de programmaraad van Filosofie Oost-West en werkt hij als filosofisch consultant, waarbij hij zich vooral richt op het traceren van de invloed van conceptuele systemen op praktijksituaties.

Eerder verzorgde hij een lezing in het kader van de leergang 'Leven en denken in China', georganiseerd door FOW.

COLOFON

Home Academy Publishers geeft hoorcolleges uit als download en streaming. Interessante onderwerpen, van geschiedenis tot natuurwetenschappen, voorgedragen door de meest boeiende sprekers. Zo kunt u kennis opdoen in de auto, in de trein, op de fiets of thuis op de bank.

Kijk verder op WWW.HOME-ACADEMY.NL

UITGAVE Home Academy Publishers
Middelblok 81
2831 BK Gouderak
0182 - 370001
E: info@home-academy.nl

Deze uitgave is tot stand gekomen i.s.m. **Rode Hoed Amsterdam** en **Stichting Filosofie Oost-West**

OPNAME Sandro Ligtenberg (Utrecht, september 2013 - juni 2014)
STEM INLEIDING F.C. van Nispen tot Sevenaer
MUZIEK Cok Verweij
MASTERING Frits de Bruijn

© Copyright 2015 Home Academy Publishers
ISBN 978 90 8530 138 7
NUR 77, 78

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, uitgeleend, verhuurd, uitgezonden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door (foto)kopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijk toestemming van de uitgever.